

Світлана Степанівна Слава,

канд. екон. наук, доцент

e-mail: svitlanasl@gmail.com;

Наталія Мирославівна Гапак,

канд. екон. наук, доцент

Ужгородський національний університет,

Закарпатський центр соціально-економічних

та гуманітарних досліджень НАН України

88017, Україна, м. Ужгород, вул. Університетська, 21

e-mail: visnyk_uzhnu@meta.ua

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОНТЕНТУ ТРИКУТНИКА ЗНАНЬ В УКРАЇНІ

У статті запропоновано нове структуроване бачення законодавчого забезпечення функціонування організаційних складових трикутника знань в Україні через призму сприяння інноваційному розвитку. Проаналізовано організаційний контент трьох опорних точок трикутника знань (освіта, дослідження, інновації), відповідних ланок їх взаємодії, а також регуляторного та координаційного середовища.

Встановлено, що в Україні в існуючих нормативних актах не знайшли відображення такі організаційні форми, як інноваційні кластери, технологічні платформи, бізнес-ангели, акселератори тощо, так само, як і в практичній діяльності (за винятком стартапів).

Дуальна освіта (передбачена Законом про вищу освіту, але нормативно не забезпечена), глибша кооперація з підприємствами як елементи необхідних реформ теж не дістали належного нормативного вираження.

Виявлено, що наразі середовище функціонування трикутника знань (зокрема, роль регіонального самоврядування, залученість до проблематики різних громадських структур, інноваційний клімат, партнерські ради, фонди, центри кращого інноваційного досвіду – всі ті структури, які великою мірою є добровільним відгуком регіону на вирішення проблем інноваційного розвитку) є об'єктом уваги переважно тільки в теоретичних дослідженнях. Законодавчо закріплена необхідність суспільної уваги до розвитку інноваційної культури виявлена тільки в одному документі, хоча саме вона може дати поштовх до ширшого розвитку інновацій.

На основі здійсненого аналізу запропоновано напрями розвитку організаційного забезпечення функціонування трикутника знань в Україні.

Ключові слова: трикутник знань, інноваційний розвиток, організаційні складові, нормативне забезпечення.

JEL: I23, I25, O38,043.

Важливість інновацій для розвитку національної промисловості й економіки в цілому не викликає сумнівів, і саме зараз в Україні активно обговорюються можливі моделі їх практичної активізації. Протягом

останніх років затверджено нові або вдосконалено раніше прийняті законодавчо-нормативні акти щодо розвитку знань та інновацій. Їх аналіз наразі відсутній, він особливо актуальний з огляду на усталену

© С.С. Слава, Н.М. Гапак, 2018

суспільну думку, у т.ч. у наукових колах, що не вистачає законодавчого підґрунтя для просування інноваційного розвитку країни. Крім того, важливими є питання системного характеру інноваційного розвитку та відповідно його нормативного забезпечення, оскільки такий складний процес, як інновації, не може бути результатом діяльності якоїсь його однієї частини (освіта, знання чи навіть безпосередньо процес їх упровадження на практиці, незалежно від того, якою б значимою не вважалася та чи інша частина).

Метою статті є виявлення нового структурованого бачення законодавчого забезпечення інноваційного розвитку в розрізі охоплення ним організаційного наповнення різних складників трикутника знань (ТЗ) в Україні, виявлення можливих прогалин та надання рекомендацій щодо розвитку моделі ТЗ.

Методологія даного дослідження заснована на виокремленні поетапних завдань аналізу рівня забезпечення регуляторною базою функціонування складників трикутника знань – опорних точок (освіта, дослідження та інновації) та ланок їх взаємодії. Постановка завдань є логічним продовженням започаткованої роботи авторів [1; 2] і новою відносно розгляду проблеми у світлі затвердженого законодавства протягом останніх років.

Виконане дослідження обмежується аналізом організаційних форм та рамки основного чинного законодавчого забезпечення інноваційного розвитку економіки без урахування нормативних актів на субрівнях держави, що спонукало до використання відповідної інформаційної бази, у першу чергу, чинних законодавчо-нормативних актів стосовно досліджуваної проблематики. Проаналізовано праці відомих у цій царині науковців, переважно вітчизняних, що повністю виправдано й обумовлено поставленою метою і вибраним об'єктом дослідження.

Протягом періоду, який передував останньому десятиліттю, основні дії, спря-

мовані на підвищення інноваційності економіки країни, були зосереджені на розробці підходів до «визначення засад формування та реалізації збалансованої державної політики з питань забезпечення розвитку національної інноваційної системи, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності національної економіки» (Концепція розвитку національної інноваційної системи) [3]. Розробці вказаного нормативного документа передували теоретичні напрацювання В. Гейця (обґрунтовано вплив інновацій на економічне зростання країни), О. Амоші, В. Антонюк, А. Землянікіна (організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення інноваційного розвитку), Л. Федулової та М. Пашути (окреслено роль національної інноваційної системи (НІС) та її складників в інноваційному процесі, рівень державного регулювання інноваційних процесів, заходи державної інноваційної політики), М. Шарко (визначення, структура й особливості функціонування НІС), Б. Данилишина, В. Куценко (рівень інноваційної діяльності підприємств) [4-8] та ін.

Подальшому теоретичному розвитку Концепції національної інноваційної системи [3] присвячено праці В. Гейця (оцінка стану інноваційної сфери в Україні, визначення найбільш актуальних проблем і бар'єрів, що гальмують інноваційну діяльність, обґрунтування стратегічних напрямів інноваційного розвитку держави), Л. Шинкарук, Т. Артьомової (структурні перешкоди конкурентоспроможності економіки в Україні, роль трикутника знань у НІС), В. Демет'єва, В. Вишневського (інституційні передумови інноваційного процесу), Г. Андрощук, С. Давимуки, Л. Федулової (еволюція НІС, порівняльні міжнародні аспекти) [9-12].

Проблематику в регіональному розрізі розглянуто у працях Л. Федулової, Н. Пак, Н. Ліби [12-15] та ін.

У цей період започаткувалося певне урізноманітнення поглядів і паралельне наукове обговорення моделі трикутника знань

(Ю.М. Бажал [16] – необхідність удосконалення існуючої інноваційної політики України шляхом створення і підтримки механізмів кооперативної взаємодії держави, університетів і бізнесових структур; Л. Семів [17] – розгляд ТЗ на регіональному рівні). Концепція ТЗ тісно пов'язана з поняттями інноваційної системи та схеми потрійної спіралі – іншими сучасними моделями, що використовуються у світі для сприяння інноваційному розвитку економіки [18]. Наукова дискусія охоплює переважно проблеми бази та трансферу знань у всіх згаданих моделях. Здійснено небагато досліджень, які стосуються комплексного погляду на нормативне забезпечення функціонування трикутника знань. Як правило, багато уваги приділяється власне формуванню інноваційної інфраструктури, між тим засади результативності її окремих компонентів і сукупного впливу на інновації все ще потребують додаткових досліджень. Ключовим залишається ефективність трансферу знань у підприємницьке середовище, яке залежить, з одного боку, від нормативної та технологічної урегульованості процесів дифузії знань по різних каналах, а з іншого – від спроможності учасників інноваційної системи трансформувати їх у додану вартість, підвищення продуктивності та економічне зростання [9].

Окремо слід згадати комплексне дослідження Генеральної дирекції досліджень та інновацій Європейської Комісії [19], у якому здійснено аналіз інноваційного потенціалу на основі аналізу складників інноваційної системи та трикутника знань і зазначено, що реформи законодавства, такі як новий закон про науку та науково-технічну діяльність, та очікуване ухвалення закону про інновації, мають бути реалізовані оптимальним чином, що гарантуватиме застосування урядом повністю скоординованого підходу у секторі НТІ.

Із моменту набуття чинності відповідного нормативного документа [3], незважаючи на серйозні кроки в цьому напрямі, сформувані дієві засади результативного функціонування національної інноваційної

системи як цілісного механізму, здатного вплинути на економічний розвиток, так і не вдалося.

З урахуванням того, що концепція ТЗ заснована на рушійній ролі урядової складової (на відміну від інноваційних систем, які формуються під кутом діяльності та рушійної ролі підприємств) та потрійної спіралі (базуються на ініціативності університетів і науки) [18], важливим питанням є аналіз нормативного забезпечення в розрізі функціонування складових ТЗ.

1. Нормативне забезпечення функціонування опорних точок та ланок взаємодії у трикутнику знань

Аналіз нормативного забезпечення функціонування трикутника знань здійснено структуровано за його опорними точками (освіта, дослідження та підприємства) і середовищем взаємодії, яке, у свою чергу, поділяється на взаємодію між опорними точками (освіта – дослідження, освіта – підприємство та дослідження – підприємства) та зв'язки із складовими навколишнього середовища. Передбачалося, що для них можна буде виявити рівень регламентування й ті ділянки ТЗ, які найбільше потребують доопрацювання. У цьому контексті використано системне контентне узагальнення законодавчого цілісного механізму трикутника знань щодо тих складових і ланок, які діють в Україні (наприклад, освітні онлайн-платформи), але які не охоплені ніяким нормативним забезпеченням або поки що відсутні в Україні у функціональному форматі, наприклад, технологічні платформи. Аналізом було охоплено 21 нормативний акт, частини яких відповідним чином співвідносилися з регламентуванням тієї чи іншої складової ТЗ або ланок їх взаємодії.

Опорна точка «освіта» функціонує у форматі ВНЗ, НАН України і галузевих академій наук (у частині аспірантури та докторантури), інститутів післядипломної освіти. Їх діяльність регулюється двома законодавчими актами: Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), Закон Украї-

ни «Про освіту» (2017 р.) [20; 21]. Інші рівні освіти не охоплено аналізом через те, що в рамках даного дослідження вибрані ті інституції, які прямо стосуються генерування інновацій. Професійно-навчальні заклади, школи різних рівнів, як правило, майже не залучені до цього процесу і демонструють практичну відсутність результатів наукової та інноваційної діяльності. Невеликий виняток становлять групи школярів, залучені в Малу академію наук. Віддаючи належне надзвичайно важливій суспільній функції цих організаційних утворень, слід зазначити, що їх частка в інноваційному процесі не є статистично значимою.

В освітньому просторі присутні також інноваційні освітні платформи (у т.ч. масові відкриті онлайн-курси), які вільно створюються та працюють повністю на основі ринкових потреб. Разом з тим вони нормативно не окреслені, їх якість (з огляду на потреби споживачів) ніяк не регулюється, але за останні роки вони набули поширення та збільшили кількість своїх користувачів.

Усі ці інституції в розрізі даної опорної точки покликані здійснювати спільну для всіх функцію – надання освітніх послуг.

Опорна точка «дослідження» характеризується 5 інституціями: ВНЗ, НАН України і галузеві академії наук, дослідницькі інститути та інші заклади, державні ключові лабораторії, центри колективного користування науковим обладнанням. Вони регламентовані такими нормативно-законодавчими актами: Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.); Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2015 р.); Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2006 р.); Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2007 р.); Постанова КМУ «Про затвердження Порядку прове-

дення державної атестації наукових установ» (2017 р.); Закон України «Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» (2004 р., чинний, але термін реалізації завершений); Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій і особам, які здійснюють їх трансфер» (2008 р.); Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок визначення наукових об'єктів, що становлять національне надбання, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов КМУ» (2016 р.); Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (2001 р.); Закон України «Про науково-технічну інформацію» (1993 р.) [20; 22-30].

Функціонально всі інституції в розрізі даної опорної точки трикутника знань спрямовують свою діяльність на отримання конкретних результатів досліджень.

Опорна точка «реципієнти інновацій» характеризується 4 інституціями – підприємства та інші суб'єкти-реципієнти інновацій, промислові парки, технологічні парки, бізнес-інкубатори. Вони регламентовані такими нормативно-законодавчими актами: Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.); Закон України «Про інноваційну діяльність» (2002 р.); Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (2011 р.); Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2006 р.); Постанова КМУ «Деякі питання реалізації Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2007 р.); Закон України «Про індустриальні парки» (2012 р.); Закон України «Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції» (2012 р.); Закон України «Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» (2004 р., чинний, але термін реалізації завершений); Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльно-

сті у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» (2012 р., у частині запровадження новітніх та енергозберігаючих технологій); Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок реєстрації організацій, діяльність яких спрямована на задоволення потреб суб'єктів малого та середнього підприємництва» (2009 р., визначення, функціональні характеристики бізнес-центрів) [20; 23; 24; 26; 31-36].

Функціональне призначення інституцій у межах даного зв'язку трикутника знань полягає в реалізації інновацій, тобто забезпеченні корисного ефекту від упровадження винаходів та інших новацій.

Зв'язок «освіта – реципієнти новацій та продуценти інновацій» характеризується 3 інституціями: ВНЗ та академічні структури (в частині підрозділів, які прямо взаємодіють із підприємствами, наприклад, інноваційні лабораторії), бізнес-центри, навчальні лабораторії на підприємствах. Їх діяльність нормативно регламентована Законом України «Про вищу освіту» (2014 р.) [20] і Постановою КМУ «Порядок реєстрації організацій, діяльність яких спрямована на задоволення потреб суб'єктів малого та середнього підприємництва» (2009 р., визначення, функціональні характеристики бізнес-центрів) [36].

Інституції в межах даного зв'язку покликані забезпечувати надання споживачам освітніх послуг та, у зворотному напрямі, набуття практичних навичок викладачами та студентами від економічних суб'єктів чи інших реципієнтів новацій.

Зв'язок «дослідження – реципієнти інновацій» характеризується 10 інституціями / організаціями: наукові парки, технологічні парки, бізнес-інкубатори, інноваційні центри, науково-дослідні, дослідно-конструкторські, конструкторсько-технологічні, дослідно-технологічні та проектно-конструкторські підприємства та організації, центри трансферу технологій. Вони забезпечені такими нормативними актами: Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.);

Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2015 р.); Закон України «Про наукові парки» (2009 р.); Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2006 р.); Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2007 р.); Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» (1999 р.); Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій і особам, які здійснюють їх трансфер» (2008 р.) [20; 22-24; 27; 37; 38].

Функцією представлених у даному зв'язку інституцій є трансфер набутих знань у практичну сферу, тобто сприяння перенесенню новацій у сферу господарювання, перетворенню їх на інновації. Крім того, існує також і зворотна роль – формування запитів від підприємств щодо розробок, фактично передача маркетингової інформації про потреби в дослідженнях.

Зв'язок «освіта – дослідження» характеризується двома інституціями: ВНЗ, наукові парки. Вони забезпечені такими нормативно-законодавчими актами: Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.); Закон України «Про наукові парки» (2009 р.); Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (2011 р.); Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2006 р.) [20; 23; 32; 37].

Даний зв'язок у трикутнику знань призначений забезпечити кадрову підготовку для дослідницьких структур, надання освітніх послуг їх споживачам (наприклад, резидентам парків), перенесення результатів досліджень в освітній процес, а отже, сприяння його вдосконаленню.

Модель у цілому та середовище ТЗ. У даній частині ТЗ слід проаналізувати організаційні складові тільки з позиції загального функціонування трикутника знань. Таким чином, сюди доцільно віднести такі основні

інституції, як Міністерство освіти і науки України з відповідними внутрішніми структурами¹, що пов'язані з об'єктом і предметом дослідження, Комітет з питань освіти та науки Верховної Ради України, Національна рада з питань розвитку науки і технологій, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України з основними відповідними департаментами², Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (в основному із залученням Департаменту з питань регіонального розвитку) та НАН України (в частині координаційної діяльності). Ще певна кількість організацій може бути додана при аналізі регіонального рівня. Їх діяльність у площині сприяння функціонування трикутника знань з інноваційною результативністю окреслена такими основними законами: Концепція розвитку національної інноваційної системи (2009 р.); Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.); Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2015 р.); Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2006 р.); Постанова Кабінету України «Деякі питання реалізації Закону України «Про державне

¹ Інститут модернізації змісту освіти, Державна наукова установа «Державний інститут науково-технічної та інноваційної експертизи», Український інститут науково-технічної і економічної інформації, державне підприємство «Український науковий центр розвитку інформаційних технологій», державне підприємство «Центр науково-технічної інформації та сприяння інноваційному розвитку України», державне підприємство «Базовий центр критичних технологій «Мікротек», державний фонд фундаментальних досліджень, Інститут проблем штучного інтелекту МОН України та НАН України, державна наукова установа «Державний центр інноваційних біотехнологій», Український інститут науково-технічної і економічної інформації.

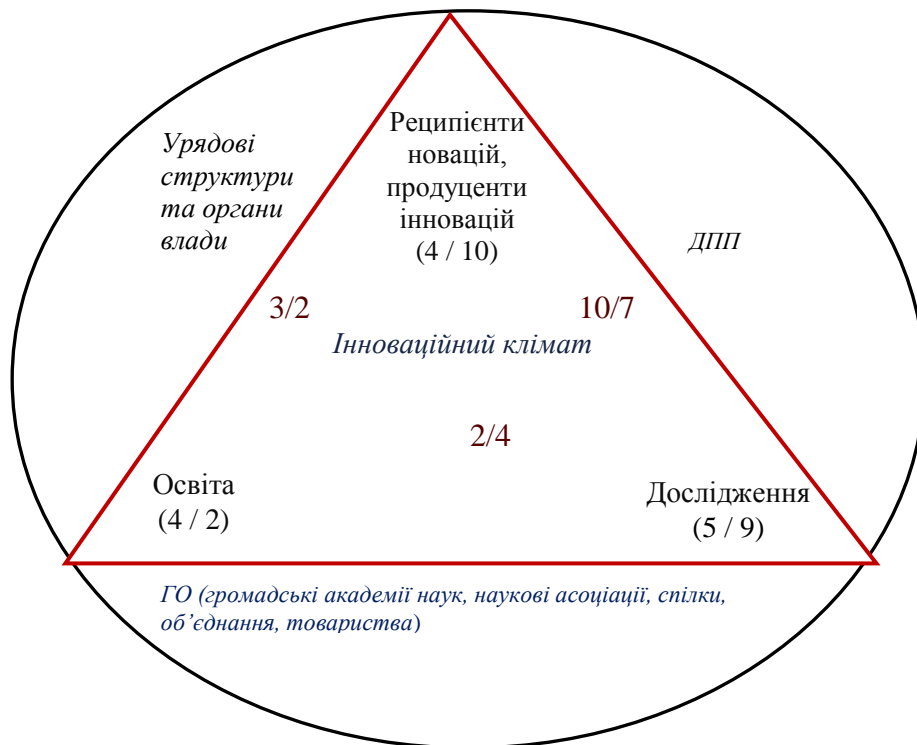
² Департамент економічної стратегії та макроекономічного прогнозування, Департамент розвитку підприємництва та регуляторної політики, Департамент промислової політики, Департамент державних інвестиційних проектів та підтримки розвитку, Департамент інтелектуальної власності.

регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2007 р.); Закон України «Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» (2004 р., чинний, але термін реалізації завершений); Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (2011 р.); Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів (2010 р., власне в цьому документі вказувалося на недосконалість законодавчої бази в інноваційній царині (40,4% опитаних) [20; 22-24; 26; 32; 39]. Тільки у двох документах [3; 26] згадано про необхідність формування інноваційної культури суспільства.

2. Контентно-структурні співвідношення нормативного забезпечення функціонування трикутника знань

На рисунку відображено кількісні співвідношення між опорними точками та зв'язками у трикутнику знань у розрізі нормативного охоплення їх інституційно-організаційного забезпечення. Для аналізу використано представлену модель трикутника знань одного з авторів [18], яка додатково насичена показниками інституційно-організаційного наповнення за кількістю забезпечуючих нормативних актів та кількістю задіяних інституцій. Із початкової моделі усунено ті організації, які наразі не відображені у чинних регламентуючих документах.

У результаті здійсненого структурування виявлено, що всі опорні точки трикутника знань щодо відповідних інституцій / орґзаходів кількісно врівноважені (їх кількість складає 4-5). Звичайно, їх функціональне насичення є різним. При цьому нормативне забезпечення в документальному вираженні для точки «освіта» у 4,5-5 разів менше порівняно з точками «дослідження» та «реципієнти інновацій». При цьому потрібно мати на увазі, що контентне охоплення законів є теж різним.

Перше число показує кількість інституцій / оргзаходів, які забезпечують функціонування певної опорної точки чи зв'язку між точками, друге число – кількість нормативно-законодавчих актів, які регламентують діяльність відповідної опорної точки чи зв'язку між точками.

Рисунок. Кількісне організаційно-інституційне нормативне забезпечення трикутника знань (складено на основі джерела [18])

Практично кількісно співставним в організаційно-нормативному плані регламентовані зв'язки «освіта-підприємства» (3/2) та «освіта-дослідження» (2/4). До позитивних моментів нормативного забезпечення опорної точки «освіта» та її зв'язків слід віднести те, що одні з основних законів, які їх регламентують, – закони «Про освіту» та «Про вищу освіту», є новими (2014 р. і 2017 р.) й ухвалені в рамках освітньої реформи, а тому максимально враховують усі нові прояви та зміни, що відбуваються в даному напрямі в національному масштабі.

Найбільш масовим стосовно інституційного забезпечення є ланка «дослідження-підприємства», яка характеризується 10 інституціями / оргзаходами, що у 3-5 разів більше порівняно з усіма іншими зв'язками чи опорними точками. Нормативне забезпечення цього зв'язку охоплює 7 законодав-

чих актів та є добре законодавчо опрацьованим порівняно з іншими «чемпіонами» – дослідженнями та реципієнтами інновацій.

Разом з тим такі інституції, як урядові структури й органи влади (з точки зору формування нормативного забезпечення), інноваційні кластери, технополіси, громадські організації (куди можна віднести громадські академії наук, наукові товариства, наукові асоціації, спілки), ДПП охоплюють усі точки, зв'язки трикутника знань і формують його навколишнє середовище – наразі на національному рівні виділено 6 інституцій.

Проаналізувавши нормативно-правове забезпечення трикутника знань, інструментів організаційно-інституційного його забезпечення, можна кількісно визначити співвідношення складу та структури загальної сукупності проаналізованих інструментів / оргзаходів (див. таблицю).

*Кількісний і структурний аналіз нормативно-правового
та інституційно-організаційного регламентування трикутника знань¹*

Опорні точки / зв'язки трикутника знань	Кількість організацій/ оргзаходів*	Частка інституцій/ оргзаходів	Кількість законодавчих актів**	Хронологія прийняття нормативних актів, рік	Частка законодавчих актів, %
Освіта (3)	4	19%	2	2014, 2017	11
Дослідження (2)	5	24%	9	2006, 2007, 2014, 2015, 2017	47
Реципієнти інновацій (2)	4	19%	10	2002, 2006, 2007, 2011, 2012, 2014,	53
Освіта-дослідження (4)	2	10%	4	2006, 2009, 2011, 2014	22
Освіта-реципієнти інновацій (4)	3	14%	2	2009, 2014	11
Дослідження-реципієнти інновацій (1)	10	48%	7	1999, 2006, 2007, 2009, 2014, 2015	37
Модель у цілому та середовище ТЗ	6	-	8	2004, 2006, 2007, 2009, 2010, 2011, 2014, 2015,	-

¹ Складено авторами.

* Разом інституцій / оргзаходів 21, можливі повторення через багаторольові функції, не охоплює інституції середовища.

** Разом законодавчих актів 19, можливі повторення через множинне покриття базовими законами різних організаційних форм, не охоплює нормативні акти, що стосуються середовища.

Висновки. Встановлено, що найбільш широко організаційно забезпеченим є зв'язок «дослідження – реципієнти інновацій», який охоплює майже 50% усіх задіяних до трикутника знань інституцій / оргзаходів. Його законодавче забезпечення при цьому також є кількісно співзвучним і складає 37% розглянутих нормативно-законодавчих актів при максимумі 53% опорної точки «реципієнти інновацій» та 47% для досліджень. Другу позицію за організаційним наповненням займає опорна точка «дослідження» з часткою 24%, що практично вповнину менше частки інституцій, притаманній зв'язку «дослідження – реципієнти інновацій». Разом з тим це свідчить про те, що частина трикутника знань, яка охоплює опорні точки «дослідження», «реципієнти інновацій» та зв'язок «дослідження – реципієнти інновацій» найширше представлена у трикутнику знань з точки зору нормативного забезпечення інституційно-організаційного зрізу функціонування трикутника знань.

Усі опорні точки трикутника знань майже кількісно однаково представлені в плані організаційного забезпечення, тоді як нормативно вони всі відрізняються.

Найслабше представлені в організаційному плані два види зв'язків – «освіта – дослідження» та «освіта – реципієнти інновацій», а в нормативному – опорна точка «освіта» та зв'язок «освіта – реципієнти інновацій». Так, порівняно з іншими опорна точка «освіта» характеризується лише 11% розглянутого нормативного забезпечення інституційної площини трикутника знань, що є найнижчим показником разом зі зв'язком «освіта – реципієнти інновацій». Тобто в цілому можна стверджувати, що сегмент у трикутнику знань, пов'язаний з освітою (як власне опорна точка, так і зв'язки, які їй притаманні), значно вужче та слабше представленого у трикутнику знань з точки зору його інституційно-організаційного зрізу функціонування та відповідного нормативного забезпечення.

У результаті аналізу змісту та кількісного наповнення нормативного забезпечення функціонування трикутника знань виявлено загальну дисгармонію:

1) інституційно-організаційна диспропорція в забезпеченні функціонування трикутника знань, яка становить від 2 до 5 разів (між стороною «дослідження – реципієнти інновацій», «реципієнти інновацій», «дослідження», з одного боку, та сторонами «освіта», «освіта – дослідження», «освіта – реципієнти інновацій» – з іншого);

2) диспропорція нормативного забезпечення функціонування трикутника знань, яка є навіть більшою і відповідно складає від 1,1 до 5 разів.

Слід також звернути увагу на хронологічний розвиток нормативного забезпечення. Найновіші документи стосуються сфери досліджень, освіти (2014-2017 рр.), потім ланки «дослідження – реципієнти інновацій» (2014-2015 рр.). Разом з тим важливими в контексті трикутника знань є закони «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2006 р., діє в редакції 2015 р.), «Про інноваційну діяльність» (2002 р.) та «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» (1999 р., діють у редакції 2012 р.).

Згідно з поставленими завданнями дослідження передбачалося, що одержані результати виявлять рівень збалансованості та пропорційності організаційного і нормативного забезпечення складових трикутника знань в Україні, а також їх можливі прогалини, поліпшать розуміння активності суспільства відносно функціонування ТЗ [18].

Сформована кількісна картина добре ілюструє одержані результати щодо завдань дослідження. Звичайно, вона дає підстави стверджувати тільки про відносну повноту та порівнянність організаційного та нормативного забезпечення складових у межах ТЗ, оскільки функціональна насиченість у рамках певної організації чи контентне наповнення нормативного документа може бути непорівнянним відносно інших аналізованих предметів дослідження – ор-

ганізацій чи документів – як за обсягами, так і за контентом.

Результати аналізу засвідчили активність з боку держави щодо формування нормативного забезпечення різних компонентів і ланок трикутника знань, яка добре простежується в законодавчій динаміці розвитку досліджуваної знаннево-інноваційної моделі. Проілюстрована законодавча діяльність сприяла оновленню великої кількості застарілих документів та охопила певну частину нових підходів в інноваційному процесі.

Разом з тим співставлення двох сегментів – опорних точок та зв'язків у трикутнику знань – виявило перевагу нормотворчої діяльності стосовно опорних точок у співвідношенні 21:13. Якщо при цьому взяти до уваги, що дійсно фактична взаємодія між учасниками трикутника знань є дуже слабкою та наразі не спричиняє сплеску інноваційної діяльності, то в даному випадку можна стверджувати про прямий зв'язок між законодавчим забезпеченням і рівнем діяльності двох аналізованих сегментів.

Встановлено слабше організаційне різноманіття освіти, ланок «освіта – дослідження» та «освіта – реципієнти інновацій» порівняно з іншими складовими ТЗ, так само і щодо їх нормативного забезпечення. Це може свідчити про консервативність аналізованого сегменту та слабку ініціативність стосовно можливої взаємодії з іншими учасниками ТЗ, а також прагнення бути більш залученими до інноваційного процесу. Поточний освітній процес потребує доповнення дисциплінами, які б формували базові навички для генерування ідей та організації інноваційного процесу, зокрема, такими як креативність, критичне мислення, вміння комплексно вирішувати проблему та ін.

Якщо розглянути групу у складі опорної точки «дослідження», «реципієнти інновацій» та ланки «дослідження – реципієнти інновацій», то їх організаційна та нормотворча перевага досить добре кількісно проілюстрована одержаними результа-

ти. Між тим фактичний стан справ щодо інноваційної діяльності далекий від позитивної оцінки. Частково це може бути пояснено тим, що велика частка організацій і відповідного нормативного наповнення не мають тривалої історії.

Виявлено, що в існуючих нормативних актах не знайшли відображення такі організаційні форми, як інноваційні кластери, технологічні платформи, бізнес-ангели, акселератори, стартапи тощо, так само, як переважно і в практичній діяльності (за винятком стартапів).

Дуальна освіта (передбачена Законом про вищу освіту, але нормативно не забезпечена), глибша кооперація з підприємствами, як елемент необхідності, також не дістали поки що нормативного вираження.

Встановлено, що наразі середовище функціонування трикутника знань, зокрема, роль регіонального врядування, залученість до проблематики різних громадських структур, інноваційний клімат, партнерські ради, фонди, центри кращого досвіду (у даному контексті – інноваційного), тобто всі ті структури і процеси, які великою мірою є добровільним відгуком саме регіону на вирішення проблем інноваційного розвитку, є об'єктом уваги поки що переважно тільки в теоретичних дослідженнях.

Законодавчо закріплена необхідність уваги суспільства до розвитку інноваційної культури, інноваційного клімату виявлена тільки у двох документах [3; 26], а власне саме вона може дати поштовх до ширшого розвитку інновацій. Специфічний соціокультурний контекст, який наразі притаманний сучасній Україні, не сприяє ні вільному потоку знань усередині трикутника знань, ні високому рівню його взаємодії із зовнішнім середовищем. Відсутність цінностей, орієнтованих на генерування інновацій, відповідних мотивів, брак довіри у ключових сегментах до інших учасників ТЗ є основними причинами низької ініціативності, практичної відсутності процесу відкритих інновацій та, як вказують автори роботи [10], необхідного інвестиційного

попиту на інновації з боку підприємств. Інституційний контекст інноваційної культури настільки не працює, і, як справедливо зауважують науковці, потреба в інноваціях досягла такої критичної маси, коли необхідна зміна господарського порядку [10].

У цілому одержані результати свідчать про суттєве нормативне забезпечення інноваційної діяльності, але, безперечно, є необхідність його доповнення і розвитку. Стверджувати, що саме його недосконалість впливає на недостатній розвиток інноваційної діяльності, не можна. Простежується вища законодавча активність у сегменті, що являє собою сукупність опорних точок ТЗ, які представляють більш-менш класичні організації та усталені види діяльності, й у сегменті, який більш прямо стосується інноваційної діяльності та стан справ у якому гірший.

Слід наголосити, що перелік цілого ряду нових організацій у трикутнику знань ще не набув необхідної активності. Виявлено також багато прогалин в організаційному контексті, особливо у моментах інтегрованості та взаємодії всіх ланок трикутника знань, а також середовищних структур. Вони частково, а можливо, і в головних моментах, можуть бути усунені на субдержавних рівнях, особливо при розбудові інтегрованих ланцюгів регіональної взаємодії у трикутнику знань для забезпечення вищої інноваційності в економіці, що варто розглядати як предмет наступних досліджень.

Література

1. Слава С. та ін. *Цільова специфікація. Підвищення ефективності функціонування трикутника знань в Україні*. 543853-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS-SMHES Fostering the Knowledge Triangle in Belarus, Ukraine and Moldova «Підтримка трикутника знань у Білорусі, Україні і Молдові». Внутрішні документи проекту. Київ : НТУ. 2016. 100 с.
2. Слава С. та ін. *Аналіз рамок умов і взаємодії елементів трикутника знань в Україні*. 543853-TEMPUS-1-2013-1-

DE-TEMPUS-SMHES Fostering the Knowledge Triangle in Belarus, Ukraine and Moldova «Підтримка трикутника знань у Білорусі, Україні і Молдові». Внутрішні документи проекту. Київ: НТУ. 2015. 102 с.

3. Концепція розвитку національної інноваційної системи: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680-р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80>

4. Геєць В. М. Інноваційний шлях розвитку та економічне зростання. *Інноваційна Україна: науковий збірник*. 2005. Вип. 7. С. 38–42.

5. Амоша О. І., Антонюк В. П., Землянкін А. І. та ін *Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення*. Донецьк: ІЕП НАН України. 2007. 328 с.

6. Федулова Л., Пашута М. Розвиток національної інноваційної системи України. *Економіка України*. 2005. № 4. С. 35–47.

7. Шарко М. Модель формування національної інноваційної системи України. *Економіка України*. 2005. № 8. С. 25–30.

8. Данилишин Б., Куценко В. Інтелектуальні ресурси в економічному зростанні: шляхи поліпшення їх використання. *Економіка України*. 2006. № 3. С. 71–79.

9. Геєць В. М., Шинкарук Л. В., Артёмова Т. І. та ін. *Структурні зміни та економічний розвиток України: монографія*: Л. В. Шинкарук (заг. ред.). К.: НАН України; Ін-т екон. та прогнозув., 2011. 696 с.

10. Дементьев В. В., Вишневський В. П. Чому Україна не інноваційна держава: інституційний аналіз. *Економічна теорія*. 2011. № 3. С. 5–20

11. *Інноваційна Україна 2020* : національна доповідь: В. М. Геєць (заг. ред.). К.: НАН України, 2015. 336 с.

12. Андрощук Г. О., Давимука С. А., Федулова Л. І. *Національні інноваційні системи: еволюція, детермінанти результативності* : монографія. К.: Парлам. вид-во, 2015. 512 с.

13. Федулова Л. Проблеми формування інституційного середовища інноваційних систем регіонів України. *Економічний вісник університету*. 2012. №18/1. С. 117–122.

14. Пак Н. Т. Організаційно-економічні аспекти формування і функціонування інноваційної системи регіону. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.4 С. 261–266.

15. Слава С. С., Ліба Н. *Регіональний вимір інноваційного розвитку промислових підприємств Закарпаття*. Ужгород: ПП Бреза, 2014. 180 с.

16. Бажал Ю. М. Розвиток інноваційної діяльності у знанневому трикутнику "держава – університети – промисловість". *Економіка і прогнозування*. 2015. № 1. С. 76–88.

17. Семів Л. К. Співробітництво освіти, науки, бізнесу в реалізації стратегії регіонального розвитку України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 3(107). С. 455–462.

18. Слава С. С. Перспективи розвитку трикутника знань в Україні. *Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти*. 2017. Вип. 2. С. 190–205.

19. Klaus Schuch, Gorazd Weiss, Philipp Brugner and Katharina Buesel. Peer Review of the Ukrainian Research and Innovation System. Directorate-General for Research and Innovation. European Commission. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016. 83 p.

20. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

21. Про освіту : Закон України № 2145-VIII від 5.09.2017 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

22. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України № 848-VIII від 26.11.2015 р. URL: http://science.univ.kiev.ua/documents/normative_base/zakon-ukrayiny-zakon-vid-26-11-2015-848-viii/

23. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України № 143-V від 14.09.2006 р.

URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/143-16>

24. Деякі питання реалізації Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій»: Постанова Кабінету Міністрів України №995 від 1.08.2007 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995-2007-%D0%BF>

25. Про затвердження Порядку проведення державної атестації наукових установ: Постанова Кабінету Міністрів України № 540 від 19.07.2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540-2017-%D0%BF>

26. Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій: Закон України № 1676-IV від 9.04.2004р. [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1676-15>

27. Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій і особам, які здійснюють їх трансфер: Постанова Кабінету Міністрів України № 520 від 4.06.2008 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/520-2008-%D0%BF>

28. Про затвердження Положення про порядок визначення наукових об'єктів, що становлять національне надбання, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов КМУ: Постанова Кабінету Міністрів України №723 від 19.10.2016 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/723-2016-%D0%BF>

29. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України № 2623-III від 11.07.2001 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>

30. Про науково-технічну інформацію: Закон України № 3322-XII від 25.06.1993 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>

31. Про інноваційну діяльність: Закон України № 40-IV від 04.07.2002р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

32. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні / Закон України № 3715-VI від 8.09.2011 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>

33. Про індустріальні парки / Закон України №5018-VI від 21.06.2012 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/501817>

34. Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції / Закон України № 5450-VI від 16.10.2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5450-17>

35. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць: Закон України № 5205-VI від 6.09.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>

36. Порядок реєстрації організацій, діяльність яких спрямована на задоволення потреб суб'єктів малого та середнього підприємництва: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2009 р. № 510 URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=218793011>

37. Про наукові парки: Закон України №1563-VI від 25.06.2009 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>

38. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України № 991XIV від 16.07.1999 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99114>

39. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів"/ Постанова Верховної ради України № 2632-VI від 21.10.2010 р. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2632-17>

References

1. Slava, S. & etc. (2016). Target specification. An increase of efficiency of functioning of triangle of knowledges in Ukraine. 543853-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS-SMHES Fostering the Knowledge Triangle in Belarus, Ukraine and Moldova. Internal project Documents. Kyiv: NTU [in Ukrainian].

2. Slava, S. & etc. (2015). An analysis of frame conditions and interactions of elements of knowledge triangle in Ukraine.

543853-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS-SMHES Fostering the Knowledge Triangle in Belarus, Ukraine and Moldova. Internal project Documents. Kyiv: NTU [in Ukrainian].

3. *Cabinet of Ministers of Ukraine* (2009). The Order of Conception of development of the national innovative system from June 17, № 680. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80> [in Ukrainian].

4. Heiets, V.M. (2005). Innovative way of development and economy growing. *Innovatsiina Ukraina: naukovyi zbirnyk*, 7, 38-42 [in Ukrainian].

5. Amosha, O.I., Antoniuk, V.P., Zemliankin, A.I., & etc. (2007). *Activation of innovative activity: organizational and low and social and economical providing*. Donetsk: IEP NAS of Ukraine [in Ukrainian].

6. Fedulova, L. & Pashuta, M. (2005). Development of the national innovative system of Ukraine. *Ekonomika Ukrainy*, 4, 35-47 [in Ukrainian].

7. Sharko, M. (2005). Model of forming of the national innovative system of Ukraine. *Ekonomika Ukrainy*, 8, 25-30 [in Ukrainian].

8. Danylyshyn, B., Kutsenko, V. (2006). Intellectual resources in the economy growing: ways of improvement of their use. *Ekonomika Ukrainy*, 3, 71-79 [in Ukrainian].

9. Heiets, V.M., Shynkaruk, L.V., Artomova, T.I. and etc. (2011). *Structural changes and economic development of Ukraine*. In L.V. Shynkaruk (Ed.). Kyiv: NAS of Ukraine; Institute of economy and prognostication [in Ukrainian].

10. Dementiev V.V. & Vyshnevsky V.P. (2011). Why Ukraine is not the innovative state: institutional analysis. *Ekonomichna teoriia*. 3. 5-20 [in Ukrainian].

11. *Innovative Ukraine 2020: national lecture* (2015). In V.M. Heiets (Ed.). Kyiv: NAS of Ukraine [in Ukrainian].

12. Androshchuk, H.O., Davymuka, S.A. & Fedulova, L.I. (2015). *National innovative systems: evolution, indexes of effectiveness*. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].

13. Fedulova, L. (2012). Problems of forming of institutional environment of the innovative systems of regions of Ukraine. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, 18/1, 117-122 [in Ukrainian].

14. Pak, N.T. (2012). Organizational and economic aspects of forming and functioning of the innovative system of region. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, 22.4, 261-266 [in Ukrainian].

15. Slava, S.S. & Liba, N. (2014). *Regional measuring of innovative development of industrial enterprises of Zakarpattia*. Uzhhorod: PP Breza [in Ukrainian].

16. Bazhal, Iu. M. (2015). Development of innovative activity in the triangle of knowledges "state - universities - industry". *Ekonomika i prohnouzuvannia*, 1, 76-88 [in Ukrainian].

17. Semiv, L.K. (2014). A collaboration of education, science, business in realization of strategy of regional development of Ukraine. *Sots.-ek.problemny suchas. periodu Ukrainy*, 3(107), 455-462 [in Ukrainian].

18. Slava, S.S. (2017). [Prospects of development of triangle of knowledge in Ukraine. *Innovatsiina ekonomika: teoretychni ta praktychni aspekty*, 2, 190-205 [in Ukrainian].

19. Schuch, K., Weiss, G., Brugner, Ph. & Buesel, K. (2016). *Peer Review of the Ukrainian Research and Innovation System. Directorate-General for Research and Innovation. European Commission*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

20. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2017). Law of Ukraine: On education from September 5, № 1556-VII. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian]

21. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2014). Law of Ukraine: On higher education from July 1, № 2145-VIII. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page7> [in Ukrainian]

22. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2015). Law of Ukraine: On scientific and scientific

and technical activity from November 26, № 848-VIII. Retrieved from http://science.univ.kiev.ua/documents/normative_base/zakon-ukrayiny-zakon-vid-26-11-2015-848-viii/ [in Ukrainian]

23. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2006). Law of Ukraine: On government control of activity in the field of the transfer of technologies from September 14, № 143-V. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/143-16> [in Ukrainian]

24. *Kabinet Ministriv Ukrayiny* (2007). Resolution: Some questions of realization of Law of Ukraine About government control of activity in the field of the transfer of technologies from August 1, № 995. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995-2007-%D0%BF> [in Ukrainian]

25. *Kabinet Ministriv Ukrayiny* (2017). Resolution: About claim of Order of realization of state attestation of scientific establishments from July 19, № 540. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540-2017-%D0%BF> [in Ukrainian]

26. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2004). Law of Ukraine: On the national complex program of development of наукоємних high-tech from April 9, № 1676-IV. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1676-15> [in Ukrainian]

27. *Kabinet Ministriv Ukrayiny* (2008). Resolution: About claim of minimum rates of reward to the authors of technologies and persons that carry out their transfer from June 4, № 520. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/520-2008-%D0%BF> [in Ukrainian]

28. *Kabinet Ministriv Ukrayiny* (2016). Resolution: About claim of Statute about the order of determination of scientific objects, that present national acquisition, and confession such that lost an action, some resolutions of CMU from October 19, № 723. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/723-2016-%D0%BF> [in Ukrainian]

29. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2004). Law of Ukraine: On priority directions of development of scitech from July 11, № 2623-

III. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> [in Ukrainian]

30. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (1993). Law of Ukraine: On scientific and technical information of № 3322-XII from June 25. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3322-12> [in Ukrainian]

31. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2002). Law of Ukraine: On innovative activity from July 04, № 40-IV. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15> [in Ukrainian]

32. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2011). Law of Ukraine On priority directions of innovative activity in Ukraine from September 8, № 3715-VI. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17> [in Ukrainian]

33. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2012). Law of Ukraine: On industrial parkas from June 21, № 5018-VI. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/501817> [in Ukrainian]

34. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2012). Law of Ukraine: On state support of development of industry of programmatic products from October 16, № 5450-VI. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5450-17> [in Ukrainian]

35. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2012). Law of Ukraine: On stimulation of investment activity in priority industries of economy with the aim of creation of new workplaces from September 6, № 5205-VI. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5205-17> [in Ukrainian]

36. *Kabinet Ministriv Ukrayiny* (2009). Resolution: Order registrations of organizations, activity of that is sent to satisfaction of necessities of small and middle business entities from May 21, № 510. Retrieved from <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=218793011> [in Ukrainian]

37. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (2009). Law of Ukraine: On scientific parkas from June 25, № 1563-VI. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1563-17> [in Ukrainian]

38. *Verkhovna Rada Ukrayiny* (1999). Law of Ukraine: On the dedicated mode of

innovative activity of technological parks from July 16, №991–XIV. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99114> [in Ukrainian]

39. *Verkhovna Rada Ukrainy* (2010). Resolution: Recommendations of the Parlia-

mentary Hearings on the theme: "The Strategy of Ukraine's Innovation Development for 2010 - 2020 in the context of Globalization Challenges" from October 21 № 2632-VI. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2632-17> [in Ukrainian]

Светлана Степановна Слава,

канд. экон. наук, доцент

e-mail: svitlanasl@gmail.com;

Наталья Мирославовна Гапак,

канд. экон. наук, доцент

Ужгородский национальный университет,

Закарпатский центр социально-экономических

и гуманитарных исследований НАН Украины

88017, Украина, г. Ужгород, ул. Университетская, 21

e-mail: visnyk_uzhnu@meta.ua

СТРУКТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ НОРМАТИВНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ОРГАНИЗАЦИОННОГО КОНТЕНТА ТРЕУГОЛЬНИКА ЗНАНИЙ В УКРАИНЕ

В статье предложено новое структурированное видение законодательного обеспечения функционирования организационных составляющих треугольника знаний в Украине через призму содействия инновационному развитию. Проанализирован организационный контент трех опорных точек треугольника знаний (образование, исследования, инновации), соответствующих звеньев их взаимодействия, а также регуляторной и координирующей среды.

Результаты анализа показывают, что в Украине в существующих нормативных актах не нашли отражения такие организационные формы, как инновационные кластеры, технологические платформы, бизнес-ангелы, акселераторы и др., так же, как и в практической деятельности (за исключением стартапов).

Дуальное образование (предусмотренное Законом о высшем образовании, но нормативно не обеспеченное), более глубокая кооперация с предприятиями как элементы необходимых реформ также пока не получили надлежащего нормативного выражения.

Выявлено, что среда функционирования треугольника знаний (в частности, роль регионального управления, вовлеченность в проблематику различных общественных структур, инновационный климат, партнерские советы, фонды, центры передового инновационного опыта – все те структуры, которые во многом определяют добровольный отклик региона на решение проблем инновационного развития) является объектом внимания в основном только в теоретических исследованиях. Законодательно закреплена необходимость общественного внимания к развитию инновационной культуры обнаружена только в одном документе, хотя именно она может дать толчок к более широкому развитию инноваций.

На основе проведенного анализа предложены направления развития организационного обеспечения функционирования треугольника знаний в Украине.

Ключевые слова: треугольник знаний, инновационное развитие, организационные составляющие, нормативное обеспечение.

JEL: I23, I25, O38,043

Svitlana S. Slava,

PhD in Economics, Associate Professor

e-mail: svitlanasl@gmail.com;

Nataliya M. Hapak,

PhD in Economics, Associate Professor

Uzhhorod National University,

Zakatpattya Regional Centre for Socio-Economic

Humanitarian Research of the NAS of Ukraine, director.

88017, Ukraine, Uzhgorod, 21 Universytetska Str,

e-mail: visnyk_uzhnu@meta.ua

STRUCTURAL FEATURES OF REGULATORY SUPPORT FOR AND DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF THE KNOWLEDGE TRIANGLE ORGANIZATIONAL CONTENT IN UKRAINE

A new structured vision of the legislative framework for the functioning of the organizational components of the knowledge triangle in Ukraine through the prism of the promotion of innovative development was explored. The organizational content of three pillar points of the knowledge triangle (education, research and innovation), corresponding links of their interaction, as well as the regulatory and coordinating environment is analyzed.

The results of the study indicate that the existing organizational forms, such as innovative clusters, technological platforms, business angels, accelerators, etc., have not been reflected in existing legislative norms and regulations, as well as in practical activities (with exception to start-ups).

Dual education (mentioned in the Law on Higher Education, but not regulated in details), deep cooperation with enterprises as a part of education and as an element of necessity, have not received proper normative expression.

In addition, it was found, that the knowledge triangle functioning environment, in particular – the regional governance's role, different public structures' involvement in problems in question, the innovative climate, partnership boards, foundations, centres of advanced innovative experience – all the structures, that to a large extent is the voluntary response of the region itself to solving the problems of innovative development, as is the object of attention, so far exist mainly only in theoretical studies. Legally stipulated the need for public attention to the development of innovation culture was revealed only in one document, but it itself can give impetus to the massive development of innovation.

On the basis of the performed analysis, the directions of development of organizational support for the functioning of the knowledge triangle in Ukraine are proposed.

Keywords: knowledge triangle, innovative development, organizational components, normative support.

JEL: I23, I25, O38, 043

Формати цитування:

Слава С. С., Гапак Н. М. Структурні особливості нормативного забезпечення та напрями розвитку організаційного контенту трикутника знань в Україні. *Економіка промисловості*. 2018. № 2 (82). С. 102-117. doi: <http://doi.org/10.15407/econindustry2018.02.102>

Slava, S S., Hapak, N.M. (2018). Structural features of regulatory support for and directions of development of the knowledge triangle organizational content in Ukraine. *Econ. promisl.*, 2 (82), pp. 102-117. doi: <http://doi.org/10.15407/econindustry2018.02.102>

Надійшла до редакції 11.04.2018 р.